

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет суспільно-гуманітарних наук
Кафедра всесвітньої історії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з наукової роботи
та міжнародної діяльності

Наталія ВІННІКОВА

Віннікова 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ДЖЕРЕЛА ТА ІСТОРИОГРАФІЯ ВСЕСВІТНЬОЇ
ІСТОРІЇ

для аспірантів

спеціальності 032 Історія та археологія

освітнього рівня третього (освітньо-наукового)

освітньо-наукової програми «Історія та археологія»

Київ – 2025

Розробники:

Срібняк Ігор Володимирович, доктор історичних наук, професор. професор кафедри всесвітньої історії,

Драч Оксана Олександрівна доктор історичних наук, професор. професор кафедри всесвітньої історії,

Надтока Геннадій Михайлович, доктор історичних наук, професор. професор кафедри всесвітньої історії

Викладачі:

Срібняк Ігор Володимирович, доктор історичних наук, професор. професор кафедри всесвітньої історії,

Драч Оксана Олександрівна доктор історичних наук, професор. професор кафедри всесвітньої історії,

Надтока Геннадій Михайлович, доктор історичних наук, професор. професор кафедри всесвітньої історії

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри всесвітньої історії

Протокол № 1 від «26» серпня 2025р.

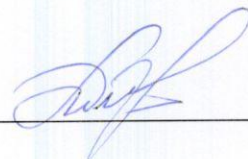
Завідувач кафедри Ігор СРІБНЯК

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-наукової програми «Історія та археологія»

Гарант освітньо-наукової програми Віталій АНДРЕЄВ

Робочу програму перевірено

«01» 08 2025 р.

Завідувач аспірантури, докторантури Ілона ТРИГУБ

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	вибіркова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	16 / 480	
Рік навчання	2,3	2,3
Семестр	3,4,5,6	3,4,5,6
Кількість змістових модулів з розподілом:	16	16
Обсяг кредитів	16	16
Обсяг годин, в тому числі:	480	480
Аудиторні	128	64
Модульний контроль	32	-
Самостійна робота	320	416
Форма семестрового контролю	залік	залік

Мета: дати уявлення про теоретичні основи, ключові етапи та тенденції розвитку світової історичної думки, генезу принципів та методів історіописання Заходу; поглибити знання аспірантів у галузі методології опрацювання історичних джерел та історіографічного процесу всесвітньої історії нового і новітнього часу; поглибити знання аспірантів у галузі джерелознавства всесвітньої історії нового і новітнього та науково-документаційних центрів української еміграції Європи та Америки.

Завдання:

- орієнтуватися в основних проблемах методології опрацювання джерел з всесвітньої історії;
- аналізувати діяльність провідних шкіл і представників сучасної методології всесвітньої історії;
- застосовувати знання, отримані при вивченні дисципліни, для написання методологічних оглядів у дослідницьких роботах;
- використовувати методологічний інструментарій опрацювання джерел зі всесвітньої історії для проведення самостійної науково-пошукової роботи;
- здійснювати аргументовану й ґрунтовну історико-методологічну оцінку опрацьованих джерел;
- вміти аналізувати методологічні засади дисертаційних досліджень аспірантів;

- формувати і відстоювати власні погляди у методології щодо концептуального бачення історії людства.

ЗК-1 Здатність розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності; реалізація власного аксіологічного та наукового потенціалу.

ЗК-2 Здатність до розуміння сучасної методології історичної науки; здатність до застосування методів наукового пізнання; проведення науково-дослідної діяльності; методологічно та технологічно грамотне здійснення наукового дослідження, інтерпретація його результатів; ефективне висвітлення та поширення знань щодо наукових досліджень та інновацій, аналізу міждисциплінарних явищ та процесів.

ЗК-3 Здатність до наукового пошуку; володіння методологією і методами експерименту; сформованість особистісно значущих якостей дослідника; визначення мети, завдань, стратегії науково-дослідної діяльності; генерування нових ідей, створення та інтерпретація нових знань відповідно до теми наукового дослідження; розуміння та використання положень нормативно-правової бази наукових досліджень та наукової діяльності.

ЗК-5 Здатність до аналізу інформації з різних історичних та археологічних джерел, користування бібліотечними фондами (традиційними і електронними); професійне володіння основними методами, способами і засобами набуття, зберігання, обробки інформації; створення презентацій та ефективне використання мультимедійних технологій, програмного забезпечення для виконання науково-дослідницьких завдань.

СК-1 Здатність оперувати науковою термінологією та вибудовувати ієрархію наукових понять за рівнями їх узагальнення; розуміти системність, взаємозв'язок та цілісність історичних явищ і процесів; орієнтуватися у сучасних нормативно-правових документах, тенденціях історичної науки в Україні; аналізувати історичні процеси у ретроспективі; узагальнювати та продукувати інноваційний досвід у власних дослідженнях.

СК-2 Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті.

СК-5 Здатність критично мислити, визначати та оцінювати актуальні проблеми світової історії або історії України, проводити моніторинг власних наукових результатів; володіти діагностичним інструментарієм збору та аналізу результатів експериментальної роботи; будувати індивідуальну траєкторію власного розвитку та суб'єктів освітнього процесу;

оцінювати наукову та практичну цінність завдань, які вирішуються у власному дослідженні, готувати рекомендації для прийняття управлінських рішень та педагогічного проектування; досягати наукових результатів, які створюють нові знання, зокрема у міждисциплінарних напрямках.

СК-6 Здатність до суб'єкт-суб'єктної взаємодії, ефективної комунікації і презентації наукових доробків та ідей; участі у різних видах наукового спілкування; володіння науковим стилем викладу матеріалу дослідження; встановлення продуктивних зв'язків з людьми щодо обміну досвідом (емоційним, соціальним, практичним тощо).

СК-7 Знання змісту та основних етапів процесу формування історикоетнологічних знань, перетворення їх на науку; оцінювання життєво важливих парадигм буття; перетворення зовнішніх культурних смислів у внутрішній морально-етичний світ; реалізація проєктів, включаючи власні дослідження з етнічної історії України та зарубіжних країн, переосмислення наявного комплексу джерел та створення нових цілісних завдань для розв'язання значущих соціальних, наукових, культурних, етичних та інших проблем.

СК-8 Знання і розуміння певного періоду/тематичної області, методологій та історико-етнічних дискусій на цю тему чи про цей період.

СК-12 Здатність до вивчення та модернізації існуючих дослідницьких методів, систем та технологій; розуміння специфіки розвитку особистості, суспільства, природи у процесі самовдосконалення і самовиховання.

СК-13 Здатність до аналізу особливостей соціокультурного середовища та специфіки соціально-економічних, суспільно-політичних і соціокультурних процесів, що є підґрунтям розвитку культурної компетентності особистості.

СК-14 Здатність до визначення завдань, методів історичного дослідження, використання сучасного наукового апарату, збирання, оцінювання інформації з історії; презентація рішень.

3. Результати навчання аспірантів за дисципліною:

РН-1 Критично мислити, розумітися в широкому колі світоглядних питань, специфіці наукової діяльності вченого-дослідника; володіти системою знань про психолого-педагогічні закономірності навчання і виховання здобувачів вищої освіти; застосовувати принципи історичної науки; формувати дослідницьке поле, засноване на сучасній

науковій парадигмі у власній науковій діяльності; усвідомлювати загальнолюдські цінності та цінності університетської спільноти.

РН-7 Володіти аналітичними навичками в галузі історичного пізнання, генерувати нові ідеї на засадах лідерства-служіння; здійснювати проектування наукової роботи; формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, наявні літературні дані.

РН-8 Здійснювати аналіз процесів в історичній ретроспективі; застосовувати компаративний аналіз щодо вивчення актуальних проблем історичної науки зарубіжному та вітчизняному контекстах; виявляти громадянську ідентичність при узагальненні й інтеграції інноваційного досвіду у власних дослідженнях.

РН-9 Здійснювати моніторинг і критичний аналіз джерел інформації з досліджуваної проблеми; мати навички роботи з археологічними джерелами, пошуку джерел наукової та фактичної інформації; користуватися бібліотечними фондами (традиційними й електронними), наукометричними базами; встановлювати інформаційну цінність джерела через порівняльний аналіз з іншими джерелами; професійно володіти основними методами, способами і засобами набуття, зберігання, оброблення та аналізу інформації.

РН-10 Вибудувати алгоритм наукового дослідження у сфері історії, використовувати методологічні принципи історичного дослідження, використовувати теоретичні та емпіричні методи наукового дослідження, визначати порядок проведення дослідження і його етапи, виконувати дослідження з історії та археології та дотичних міждисциплінарних напрямів.

РН-12 Застосовувати соціологічні методи і методи статистики для обробки і аналізу отриманих експериментальних даних та об'єктивної оцінки результатів дослідження.

РН-15 Використовувати сучасні інструменти інших гуманітарних, природничих наук за необхідності вирішення завдання дослідження.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт			
		Аудиторна			Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	
ПРАКТИКУМ З МЕТОДОЛОГІЇ ІСТОРИЧНИХ ДЖЕРЕЛ					
Змістовий модуль I					
Тема 1. Об'єкт, предмет, генеза методології історії як науки	14	2	2		10
Тема 2. Феномен історичної герменевтики	12	-	2		10
Модульний контроль	2				
Разом	28	2	4		20
Змістовий модуль II					
Тема 3. Історичне пізнання методом творення гіпотез. Баденська школа методології історії (В. Вільденбанд, Г. Ріккерт)	14	2	2		10
Тема 4. Зародження школи соціальної історії. Макс Вебер.	12	-	2		10
Модульний контроль	2				
Разом	28	2	4		20
Змістовий модуль III					
Тема 5. Французька школа анналів і нова методологія. Історична наука в постмодерному вимірі.	14	2	2		10
Тема 6. Методологія історії повсякдення	16	2	4		10
Модульний контроль	2				
Разом	32	4	6		20
Змістовий модуль IV					
Тема 7. Композиція та зміст написання вступної частини дисертації	14	2	2		10
Тема 8. Обґрунтування наукової новизни результатів дослідження	14	-	4		10
Модульний контроль	2				
Разом	30	2	6		20
ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВО ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ НОВОГО І НОВІТНЬОГО ЧАСУ					
Змістовий модуль V					
Тема 9. Становлення основних напрямів гуманітарних наук XIX ст. і методів дослідження історичних джерел	14	2	2		10
Тема 10. Формування специфічних методів	12	-	2		10

дослідження документальних джерел з історії Нового і Новітнього часу першої половини ХХ ст. Історична антропологія та методи роботи з історичним джерелом у 60 – 70-ті рр. ХХ ст.					
Модульний контроль	2				
Разом	28	2	4		20
Змістовий модуль VI					
Тема 11. Психоаналітичний підхід і функціоналістський напрям в аналізі історичних джерел. Робота з історичними джерелами в цілісно-антропологічних концепціях. Праці М. Вебера, К. Ясперса, А. Тойнбі, О. Шпенглера, П. Сорокіна, С. Хантінгтона, Ф. Фукуями	14	2	2		10
Тема 12. Основні підходи до історичного джерела в працях засновників структуралізму К. Леві-Строса. Постмодернізм: нові підходи до джерела	14	-	4		10
Модульний контроль	2				
Разом	30	2	6		20
Змістовий модуль VII					
Тема 13. Еволюція методів роботи з джерелами та формування їх міждисциплінарного характеру	14	2	2		10
Тема 14. Сучасні комплексні методи системного аналізу та особливості роботи з джерелами в умовах міждисциплінарного підходу	16	2	4		10
Модульний контроль	2				
Разом	32	4	6		20
Змістовий модуль VIII					
Тема 15. Новітні напрями історіописання: новації евристично-джерелознавчих студій. Лінгвістичні і герменевтичні методики роботи з джерелом.	14	2	2		10
Тема 16. Особливості аналізу різних груп джерел. Електронні бази даних. Робота з документами в Інтернеті.	12	-	2		10
Модульний контроль	2				
Разом	28	2	4		20
ІСТОРІОГРАФІЯ ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ					
Змістовий модуль IX					
Тема 17. Тип історичного мислення ХІХ ст.	14	2	2		10
Тема 18. Класичний історизм і підходи до всесвітньої історії	14	-	4		10
Модульний контроль	2				
Разом	30	2	6		20
Змістовий модуль X					
Тема 19. Криза історичної думки кінця ХІХ – початку ХХ ст.	14	2	2		10
Тема 20. Пошуки нової методології: «Нова історична наука» у Франції	14	-	4		10
Модульний контроль	2				
Разом	30	2	6		20

Змістовий модуль XI					
Тема 21. Англо-американська історіографія другої половини ХХ ст	14	2	2		10
Тема 22. Історіографія всесвітньої історії: антропологічний поворот	16	2	4		10
Модульний контроль	2				
Разом	32	4	6		20
Змістовий модуль XII					
Тема 23. Історіографія кінця ХХ ст.: виклик постмодернізму	14	2	2		10
Тема 24. Історіографія всесвітньої історії початку ХХІ ст.: множинність історії. Персоналістика історіографії. Творчий спадок видатних істориків	14	-	4		10
Модульний контроль	2				
Разом	30	2	6		20
НАУКОВО-ДОКУМЕНТАЦІЙНІ ЦЕНТРИ УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ В ЄВРОПІ ТА ПІВНІЧНІЙ АМЕРИЦІ					
Змістовий модуль XIII					
Тема 25. Українські науково-документаційні центри в Європі як джерельна база досліджень всесвітньої історії.	14	2	2		10
Тема 26. Архіви української еміграції в Польщі: джерела до історії діяльності інституцій Державного Центру УНР в екзилі.	14	-	4		10
Модульний контроль	2				
Разом	30	2	6		20
Змістовий модуль XIV					
Тема 27. Українські документальні колекції в Австрії та внесок ієрархів УГКЦ у їх збереження. Архіви української еміграції у Франції: проблеми збереження та наукового опрацювання	14	2	2		10
Тема 28. Архівна українська у Німеччині та Великобританії: джерела до історії українських громадських організацій та ідеологічних рухів.	14	-	4		10
Модульний контроль	2				
Разом	30	2	6		20
Змістовий модуль XV					
Тема 29. Документи «українського походження» в Італії та Ватикані (архів ЗУНР, особовий архів В.Липинського) та їх цифровізація	14	2	2		10
Тема 30. Празький український архів: історія формування, загальна характеристика архівних колекцій, сучасний стан зберігання.	16	2	4		10
Модульний контроль	2				
Разом	32	4	6		20
Змістовий модуль XVI					
Тема 31. Документальні колекції українських	14	2	2		10

громадських організацій та університетів США (джерела з історії розвитку емігрантів-українців та створених ними установ).					
Тема 32. Джерельний потенціал українських документальних колекцій в Канаді та їх значіння для реконструкції історії країн Центрально-Східної Європи.	14	-	4		10
Модульний контроль	2				
Разом	30	2	6		20
Усього	480	40	88		320

Тематичний план для заочної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт			
		Аудиторна			Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	
ПРАКТИКУМ З МЕТОДОЛОГІЇ ІСТОРИЧНИХ ДЖЕРЕЛ					
Змістовий модуль I					
Тема 1-2. Об'єкт, предмет, генеза методології історії як науки. Феномен історичної герменевтики.	30	2	2		26
Разом	30	2	2		26
Змістовий модуль II					
Тема 3-4. Історичне пізнання методом творення гіпотез. Баденська школа методології історії (В. Вільденбанд, Г. Ріккерт). Зародження школи соціальної історії. Макс Вебер.	30	2	2		26
Разом	30	2	2		26
Змістовий модуль III					
Тема 5-6. Французька школа анналів і нова методологія. Історична наука в постмодерному вимірі. Методологія історії повсякдення	30	2	2		26
Разом	30	2	2		26
Змістовий модуль IV					
Тема 7-8. Композиція та зміст написання вступної частини дисертації. Обґрунтування наукової новизни результатів дослідження.	30	2	2		26
Разом	30	2	2		26
ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВО ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ НОВОГО І НОВІТНЬОГО ЧАСУ					
Змістовий модуль V					
Тема 9-10. Становлення основних напрямів гуманітарних наук XIX ст. і методів дослідження	30	2	2		26

історичних джерел. Формування специфічних методів дослідження документальних джерел з історії Нового і Новітнього часу першої половини ХХ ст. Історична антропологія та методи роботи з історичним джерелом у 60 – 70-ті рр. ХХ ст.					
Разом	30	2	2		26
Змістовий модуль VI					
Тема 11-12. Психоаналітичний підхід і функціоналістський напрям в аналізі історичних джерел. Робота з історичними джерелами в цілісно-антропологічних концепціях. Структуралізм К. Леві-Строса. Постмодернізм: нові підходи до джерела	30	2	2		26
Разом	30	2	2		26
Змістовий модуль VII					
Тема 13-14. Еволюція методів роботи з джерелами та формування їх міждисциплінарного характеру. Сучасні комплексні методи системного аналізу та особливості роботи з джерелами в умовах міждисциплінарного підходу	30	2	2		26
Разом	30	2	2		26
Змістовий модуль VIII					
Тема 15-16. Новітні напрями історіописання: новації евристично-джерелознавчих студій. Лінгвістичні і герменевтичні методики роботи з джерелом. Особливості аналізу різних груп джерел. Електронні бази даних. Робота з документами в Інтернеті.	30	2	2		26
Разом	30	2	2		26
ІСТОРІОГРАФІЯ ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ					
Змістовий модуль IX					
Тема 17-18. Тип історичного мислення ХІХ ст. Класичний історизм і підходи до всесвітньої історії	30	2	2		26
Разом	30	2	2		26
Змістовий модуль X					
Тема 19-20. Криза історичної думки кінця ХІХ – початку ХХ ст. Пошуки нової методології: «Нова історична наука» у Франції.	30	2	2		26
Разом	30	2	2		26
Змістовий модуль XI					
Тема 21-22. Англо-американська історіографія другої половини ХХ ст. Історіографія всесвітньої історії: антропологічний поворот	30	2	2		26
Разом	30	2	2		26
Змістовий модуль XII					
Тема 23-24. Історіографія кінця ХХ ст.: виклик постмодернізму. Історіографія всесвітньої історії початку ХХІ ст.: множинність історії. Персоналістика історіографії. Творчий спадок	30	2	2		26

видатних істориків					
Разом	30	2	2		26
НАУКОВО-ДОКУМЕНТАЦІЙНІ ЦЕНТРИ УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ В ЄВРОПІ ТА ПІВНІЧНІЙ АМЕРИЦІ					
Змістовий модуль XIII					
Тема 25-26. Українські науково-документаційні центри в Європі як джерельна база досліджень всесвітньої історії. Архіви української еміграції в Польщі.	30	-	4		26
Разом	30	-	4		26
Змістовий модуль XIV					
Тема 27-28. Українські документальні колекції в Австрії та внесок ієрархів УГКЦ у їх збереження. Архіви української еміграції у Франції. Архівна українська у Німеччині та Великобританії.	30	-	4		26
Разом	30	-	4		26
Змістовий модуль XV					
Тема 29-30. Документи «українського походження» в Італії та Ватикані (архів ЗУНР, особовий архів В.Липинського) та їх цифровізація. Празький український архів: історія формування, загальна характеристика архівних колекцій, сучасний стан зберігання.	30	-	4		26
Разом	30	-	4		26
Змістовий модуль XVI					
Тема 31-32. Документальні колекції українських громадських організацій та університетів США (джерела з історії розвитку емігрантів-українців та створених ними установ). Джерельний потенціал українських документальних колекцій в Канаді та їх значіння для реконструкції історії країн Центрально-Східної Європи.	30	-	4		26
Разом	30	-	4		26
Усього	480	24	40		416

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРАКТИКУМ З МЕТОДОЛОГІЇ ІСТОРИЧНИХ ДЖЕРЕЛ

Змістовий модуль I

Тема 1. Об'єкт, предмет, генеза методології історії як науки

1. Об'єкт і предмет методології історії.
2. Генеза методології історії.

Тема 2. Феномен історичної герменевтики

1. Сутність герменевтики історії.
2. Герменевтичне коло.
3. Тенденції розвитку новітньої герменевтики.

Змістовий модуль II

Тема 3. Історичне пізнання методом творення гіпотез. Баденська школа методології історії (В. Вільденбанд, Г. Ріккерт)

1. Теорія гіпотез Й. Дройзена.
2. Ідеї в системі гіпотез.
3. Вчення Г. Ріккерта.
4. Методологія В. Вільденбанда.

Тема 4. Зародження школи соціальної історії. Макс Вебер.

1. Історична закономірність формування школи соціальної історії.
2. Ідеальна модель Макса Вебера.
3. Діалектико-матеріалістична методологія радянської школи.

Змістовий модуль III

Тема 5. Французька школа Анналів і нова методологія. Історична наука в постмодерному вимірі

1. Чотири покоління школи Анналів.
2. Революція в методології історії.
3. Постмодерн як ознака кризи історичної науки.
4. Модерн і постмодерн в історії.

Тема 6. Методологія історії повсякдення

1. Зміст поняття історії «повсякдення».
2. Структура повсякдення.
3. Повсякдення як сегмент соціальної історії.

Змістовий модуль IV

Тема 7. Композиція та зміст написання вступної частини дисертації

1. Загальна структура вступу до дисертації.
2. Методологічні вимоги до об'єкта, предмета, мети та завдань роботи.
3. Теоретико-методологічні засади дисертаційного дослідження.

Тема 8. Обґрунтування наукової новизни результатів дослідження

1. Рівні наукової новизни дослідження.
2. Особливості формулювань наукової новизни.

ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВО ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ НОВОГО І НОВІТНЬОГО ЧАСУ

Змістовий модуль V

Тема 9. Становлення основних напрямів гуманітарних наук XIX ст. і методів дослідження історичних джерел

1. Англійська історична наука: Оксфордська і Кембриджська історичні школи.
2. Історична наука у Франції в XIX ст.: джерелознавчі засади досліджень французької революції.
3. Джерелознавство та історико-філологічна критика в німецькій науці.
4. Американська історіографія XIX ст.: джерелознавчі підходи.

Тема 10. Формування специфічних методів дослідження документальних джерел з історії Нового і Новітнього часу першої половини XX ст. Історична антропологія та методи роботи з історичним джерелом у 60 – 70-ті рр. XX ст.

1. Релятивізм і презентизм 1920–1930-х рр. у західній історичній думці: «написання історії — акт віри» (Ч. О. Бірд); «кожен сам собі історик» (К. Беккер).
2. Часопис «Аннали» (М. Блок, Л.Февр) і творення міждисциплінарної «науки про людину». Відмова від подієвої історії («випадку»), схилення перед «фактами».
3. Аналіз методик роботи з джерелами представників «нової історичної науки» за роботою М. Блока «Феодальне суспільство». Напрацювання творців Школи «Аналів»: джерелознавчі підходи і методики. Марк Блок «Апологія історія», Люсьєн Февр «Бої за історію»: «тексти говорять лише тоді, коли вмієш їх питати».
4. «Нова наукова історія»: кількісний (квантитативний) метод, використання досягнень соціології, психології, етнопсихології, антропології тощо.
5. Міждисциплінарність підходів до історичних джерел. Часопис «Аннали економічної та соціальної історії». Вивчення соціально-економічних проблем і масові явища соціального життя: огляд джерелознавчого інструментарію. «Ментальний інструментарій».
6. Концепція «глобальної історії», «структурної історії», «історії без людини», історії-метасинтезу в дослідницькому співтоваристві. Ле Руа Лядюрі «Історія клімату від тисячного року» (1967 р.).
7. Осягнення «суб'єктивних ментальних світів» як завдання антропології. (К. Гірц). Запозичення істориками специфічних методів і підходів антропологів (методики історії життя і сімейної історії, історії роду, аналіз епізоду, події тощо).
8. Історична / культурна антропологія: джерелознавчі студії з проблем, пов'язаних із людиною. Соціорелігійна історія, політична антропологія, історія ідентичностей: історія тілесності, емоцій, хвороб і сексуальної поведінки; історія повсякдення: методики аналізу джерела.
9. Застосування прийомів мікроаналізу в історичній антропології (Е. Ле Руа Лядюрі

«Монтайю, окситанське село від 1294 до 1324 р.» (Париж, 1975р.): евристично-джерелознавчі практики.

Змістовий модуль VI

Тема 11. Психоаналітичний підхід і функціоналістський напрям в аналізі історичних джерел. Робота з історичними джерелами в цілісно-антропологічних концепціях. Праці М. Вебера, К. Ясперса, А. Тойнбі, О. Шпенглера, П. Сорокіна, С. Хантінгтона, Ф. Фукуями

1. «Нова соціальна історія» в Англії. «Нова робоча історія».
2. Оформлення дослідницьких методик «локальної» історії. Комплексний аналіз локальних спільнот, моделювання й типологізація міжгрупових соціальних взаємозв'язків як методики аналізу джерел.
3. Використання демографії та кількісних методів для дослідження соціальних зв'язків. Розширення джерельної бази за рахунок залучення показників економічної кон'юнктури.
4. А. Шлезінгер-молодший і його доробок. Концепція циклів американської історії.
5. «Психоісторія» і психоаналітичні концепції тлумачення джерел З. Фрейд.
6. Психоаналіз як методологічна основа психоісторії за Л. деМосом. Вивчення історичних джерел психоісториком, досвід «клінічної практики».
7. Соціальна антропологія. Антропологічні методи аналізу джерела. Праці М. Вебера, П. Сорокіна. Культурно-історична концепція К. Ясперса.
8. Філософсько-історичні теорії розвитку цивілізації людства (О.Шпенглер, А. Тойнбі).
9. С. Хантінгтон і теорія «зіткнення цивілізацій»: аналіз джерелознавчих підходів.
10. Концепція «кінця історії» Ф. Фукуями.

Тема 12. Основні підходи до історичного джерела в працях засновників структуралізму К. Леві-Строса. Постмодернізм: нові підходи до джерела

1. Структурна антропологія: інтеграція почуттів і розуму в підходах до джерел. Етапи синтезу в науковій тріаді – етнографії, етнології й антропології – шлях до вияву несвідомих структур людського розуму.
 2. Принцип «взаємності» - як обмін дарами. Вивчення різних видів обміну в суспільстві. Семіотичні моделі.
 3. Конструювання ідеальної моделі суспільства на підставі етнологічних джерел за Леві-Стросом. З'ясування принципів суспільного життя. «Немає народів без історії, вона нам просто не відома».
 4. Понятійний апарат структурної антропології. Особливості мислення «дикунів». Компаративний аналіз міфів американських індіанців. Вивчення підсвідомих структур мислення.
 5. Х. Уайт і «тропологічний» підхід: джерелознавчі аспекти.
 6. Історик «творить» минуле. Ж. Дерріда: «не існує нічого поза текстом».
- К. Дженкінс і праці з постмодернізму («Переосмислення історії» (1991), «Постмодерна історія. Хрестоматія» (1997), «Навіщо ще історія? Етика і постмодернізм» (1999).

7. «Лінгвістичний поворот» як вивчення всіх форм опосередкування між істориками та їхніми передбачуваними об'єктами досліджень. Новий інтерес істориків до «наративу».

Змістовий модуль VII

Тема 13. Еволюція методів роботи з джерелами та формування їх міждисциплінарного характеру

1. Зовнішня і внутрішня критика джерел. Особливості джерелознавчого аналізу в науково-дослідній роботі. Атрибуція джерела, виявлення його достовірності.
2. Основні характеристики зовнішньої критики джерела. Основні характеристики внутрішньої критики джерела, визначення достовірності його змісту.
3. Семантичний аналіз тексту документа. Інституційний аналіз документа. Функціональний аналіз документальних джерел.
4. Використання спеціальних науково-допоміжних методів дослідження документальних джерел.

Тема 14. Сучасні комплексні методи системного аналізу та особливості роботи з джерелами в умовах міждисциплінарного підходу

1. Формування междисциплінарного характеру методології історичного дослідження. Джерелознавчий інструментарій і технології роботи з різними видами джерел. Аксиологія культури і характерні для неї методи аналізу джерел. Компаративіські методи аналізу груп джерел і їх особливості.
2. Специфічні методи аналізу джерел соціальної та історичної антропології, етнографії, культурології, мистецтвознавства, політології. Культурна історія: підходи до джерела. Джерельна база історії повсякдення: види і типи джерел.
3. Гендерні студії: підходи до джерельного матеріалу.
4. Усна історія: методики накопичення матеріалів і роботи з ними.

Змістовий модуль VIII

Тема 15. Новітні напрями історіописання: новації евристично-джерелознавчих студій. Лінгвістичні і герменевтичні методики роботи з джерелом.

1. Сучасні комплексні методи системного аналізу. Вплив структуралізму на розвиток методів історичного дослідження. Постструктуралізм.
2. Особливості з роботи з джерелами в умовах міждисциплінарного підходу. Кількісний аналіз груп джерел. Кліометрика. Методики роботи з економіко-статистичними джерелами.
3. Соціальна антропологія: методи аналізу джерел. Розвиток методів політичного аналізу, функціональний та інституціональний аналіз джерел.
4. Філософсько-історичні теорії розвитку людської цивілізації: уявлення щодо процесів взаємодії культур, аналізу фактологічного матеріалу.
5. Соціально-психологічні концепції про особливості людської психології, їх вплив на формування історичних джерел. Методи системного аналізу та їх вплив на методи аналізу джерел.
6. Принцип «розуміти краще за автора» у герменевтиці. В. Дільтей і герменевтична інтерпретація знаків як пізнання психічного («прояви життя»),

форми розуміння).

7. Текст як об'єкт герменевтичного аналізу.
8. Синтез смислу при створенні й розумінні тексту. Інтертекст.

Тема 16. Особливості аналізу різних груп джерел. Електронні бази даних. Робота з документами в Інтернеті.

1. Електронні бази даних. Робота з документами в Інтернеті. Об'єктно і суб'єктно-орієнтовані бази даних, особливості їх побудови.
2. Наявні електронні бази даних (комплекси джерела) з Нової та Новітньої історії зарубіжних країн.
3. Робота з документами в Інтернеті. Особливості використання джерел, розміщених в електронних засобах комунікації (Інтернеті).

ІСТОРИОГРАФІЯ ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ

Змістовий модуль ІХ

Тема 17. Вступ. Тип історичного мислення ХІХ ст.

1. Романтизм першої половини ХІХ ст. і історична наука.
2. Ідея єдності історії за Г. Гегелем.
3. Становлення історичної науки і професії історика. Л. фон Ранке.

Тема 18. Класичний історизм і підходи до всесвітньої історії

1. Класичний історизм як пануюча в ХІХ ст. парадигма історії.
2. Матеріалістичне розуміння історії. Марксистська історіографія.
3. Позитивізм. Течії і школи позитивістської історіографії. Сцієнтизм.

Змістовий модуль Х

Тема 19. Криза історичної думки кінця ХІХ – початку ХХ ст.

1. Методологічна криза в історіографії межі ХІХ–ХХ ст. Приємерк європоцентричної історіографії всесвітньої історії.
2. Цивілізаційний підхід і роль «людського фактору». Концепції О. Шпенглера, А. Тойнбі.
3. Теорія пасіонарності Л.М. Гумільова.

Тема 20. Пошуки нової методології: «Нова історична наука» у Франції

1. Пошуки і новації: підходи «нової історичної науки».
2. Становлення «школи Аналів» (А. Берр, М. Блок, Л. Февр).
3. Міждисциплінарна «наука про людину» і глобальна тотальність історії (Ф. Бродель).

Змістовий модуль ХІ

Тема 21. Англо-американська історіографія другої половини ХХ ст.

1. «Нова соціальна історія» у Великобританії.
2. Американська кількісна історія.
3. Психоісторія як один з напрямів «нової наукової історії».

Тема 22. Історіографія всесвітньої історії: антропологічний поворот

1. Історична антропологія як нова парадигма формування історіографії всесвітньої історії.
2. Мікроісторія. Оновлення проблематики й методології біографічних досліджень.
3. Історія повсякденності. Повсякденна історія в Німеччині.
4. Жіноча історія та гендерні студії.

Змістовий модуль XII

Тема 23. Історіографія кінця XX ст.: виклик постмодернізму

1. Плюралізм методологій історичних досліджень.
2. Відродження історичного нарративу.

Тема 24. Історіографія всесвітньої історії початку XXI ст.: множинність історії.

Персоналістика історіографії. Творчий спадок видатних істориків.

1. Постмодерністське бачення історії.
2. Теорія «осьового часу» К. Ясперса. Інші версії періодизації історії
3. «Доктрина державності» Ф.Ч. Казула.
4. Ідея «кінця історії» Ф. Фукуяма.
5. Репрезентанти історіографії імперської доби: М.М. Карамзін, В.О. Ключевський, Т. Грановський; Т. Карлайл, Т.Б. Маколей, Г.Т. Бокль, Ф. Гізо, Л. фон Ранке, Й. Дройзен, Ж. Мішле, О. Т'єрі.
6. Репрезентанти історіографії доби методологічної кризи межі XIX–XX ст.: К. Лампрехт, В. Дільтей, Я. Буркхардт, Б. Кроче, Р. Колінгвуд, Е. Дюркгейм, Дж. Робінсон.
7. Репрезентанти історіографії першої половини XX ст. О. Шпенглер, А.Дж. Тойнбі, Чарльз Остін Бірд, Карл Лотус Беккер.

НАУКОВО-ДОКУМЕНТАЦІЙНІ ЦЕНТРИ УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ ЄВРОПИ ТА АМЕРИКИ

Змістовий модуль XIII

Тема 25. Українські науково-документаційні центри в Європі як джерельна база досліджень всесвітньої історії.

1. Головний військово-історичний музей-архів Армії УНР у Тарнові. Заснування Музею-архіву визволення України.
2. «Празький український архів». Склад, типологія та джерельне значення колекцій. Доля «празьких колекцій» у роки Другої світової війни та у повоєнний період, їх сучасна локалізація.
3. Національний музей-архів у Відні. Роль митрополита Андрея Шептицького та о. Мирона Горникевича у збереженні архіву Уряду ЗУНР та архівного зібрання В.Липинського.
4. Заснування Української бібліотеки імені Симона Петлюри у Парижі, комплектування та доля її архівної колекції. Роль І.Рудичева та В.Прокоповича у збереженні пам'яток.

Тема 26. Архіви української еміграції в Польщі: джерела до історії діяльності інституцій Державного Центру УНР в екзилі

1. Формування комплексів архівної україніки у Польщі. Україніка у складі Коронної метрики. Джерела з історії України у фондах Головного архіву давніх актів та Архіву нових актів у Варшаві, Військового архіву, Національної бібліотеки Польщі.
2. Діяльність української політичної еміграції у Польщі із заснування музейно-архівного осередку. Переміщення архівів Директорії УНР до Тарнова і Ченстохова.
3. Заснування та діяльність Головного військово-історичного музею-архіву Армії УНР у Тарнові. Роль М. Обідного в організації зберігання пам'яток української історії та культури.
4. Проекти створення загальнонаціонального архівного центру в еміграції. Заснування Музею-архіву визволення України.

Змістовий модуль XIV

Тема 27. Українські документальні колекції в Австрії та внесок ієрархів УГКЦ у їх збереження. Архіви української еміграції у Франції: проблеми збереження та наукового опрацювання.

1. Документи з української історії у фондах Австрійського державного архіву, архіву Віденського університету, Національної бібліотеки у Відні.
2. Діяльність української еміграції із збереження національної документальної спадщини.
3. Роль митрополита Андрея Шептицького о. Мирона Горникевича у збереженні архіву Уряду ЗУНР та архівного зібрання В.Липинського у Відні. Заснування осередку Національного музею-архіву у Відні.
4. Доля українських колекцій у роки Другої світової війни та у повоєнний період. Упорядкування та описування о. Теофілом Горникевичем українських колекцій в Австрійському державному архіві.
5. Формування комплексів архівної україніки у Франції. Джерела з історії України у Національному архіві та Національній бібліотеці Франції.
6. Діяльність української політичної еміграції у Франції із збереження документів у міжвоєнний період. Заснування Української бібліотеки імені Симона Петлюри у Парижі, комплектування та доля її архівної колекції. Роль І.Рудичева та В.Прокоповича у збереженні пам'яток.
7. Переміщення колекції у роки Другої світової війни, її сучасна локалізація. Формування та стан архівної колекції Української бібліотеки на сучасному етапі.
8. Архівна та археографічна діяльність Наукового товариства ім. Шевченка у Сарселі. Український архів у Франції.

Тема 28. Архівна україніка у Німеччині та Великобританії: джерела до історії українських громадських організацій та ідеологічних рухів.

1. Документи з української історії у фондах державних архівів Німеччини.
2. Доля «таборових» архівів періоду Першої світової війни. Діяльність Українського наукового інституту у Берліні.
3. Архівна колекція Українського вільного університету у Мюнхені.
4. Українські культурні та архівні осередки у Великобританії (повоєнний період).
5. Бібліотека та архів ім. Т.Шевченка у Лондоні.

Змістовий модуль XV

Тема 29. Архівна україніка в Італії та Ватикані

1. Документи з української історії в державних архівах Італії та у Ватиканському таємному архіві.
2. Архівна та археографічна діяльність Українського католицького університету та Української папської колегії святого Йосафата у Римі.
3. Роль митрополита Йосифа Сліпого у збереженні архівів Уряду ЗУНР та В.Липинського.

Тема 30. Празький український архів: історія формування, загальна характеристика архівних колекцій, сучасний стан зберігання.

1. Діяльність української еміграції у Чехословаччині у міжвоєнний період із збереження українських архівних колекцій. Поняття «Празький український архів».
2. Український національний музей-архів.
3. Український історичний кабінет при МЗС ЧСР
4. Музей визвольної боротьби України у Празі.
5. Матеріали «Празького українського архіву» як джерело з української історії.

Змістовий модуль XVI

Тема 31. Документальні колекції українських громадських організацій та університетів США (джерела з історії розвитку емігрантів-українців та створених ними установ).

1. Документи «українського походження» в архівно- бібліотечних установах Північної Америки.
2. Українські архівні колекції в США.
3. Українські архівні колекції в Канаді.
4. Проблеми повернення вивезених архівних збірок.

Тема 32. Джерельний потенціал українських документальних колекцій в Канаді та їх значіння для реконструкції історії країн Центрально-Східної Європи.

1. Українсько-канадський архів-музей Альберти.
2. Військово-історичний музей і архів УВАН у Канаді.
3. Архів Української вільної академії наук.
4. Осередок української культури і освіти у Вінніпезі та його архівна колекція.
5. Українсько-канадський дослідно-документаційний центр у Торонто.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень аспірантів.

Таблиця для очної (денної) форми навчання
ПРАКТИКУМ З МЕТОДОЛОГІЇ ІСТОРИЧНИХ ДЖЕРЕЛ

№ з/п	Вид діяльності аспіранта	Макс. кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
			К-сть одиниць	Макс. кількість балів	К-сть одиниць	Макс. кількість балів	К-сть одиниць	Макс. кількість балів	К-сть одиниць	Макс. кількість балів
1	Відвідування лекцій	1	1	1	1	1	2	2	1	1
2	Робота на семінарських заняттях	10	2	20	2	20	3	30	3	30
3	Відвідування семінарських занять	1	2	2	2	2	3	3	3	3
4	Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10	2	10	2	10
5	Виконання МКР	25	1	25	1	25	1	25	1	25
	Макс. кількість балів за видами поточного контролю	-	-	58	-	58	-	70	-	69
	Разом							255		

ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВО ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ НОВОГО І НОВІТНЬОГО ЧАСУ

№ з/п	Вид діяльності аспіранта	Макс. кількість балів за одиницю	Модуль 5		Модуль 6		Модуль 7		Модуль 8	
			К-сть одиниць	Макс. кількість балів	К-сть одиниць	Макс. кількість балів	К-сть одиниць	Макс. кількість балів	К-сть одиниць	Макс. кількість балів
1	Відвідування лекцій	1	1	1	1	1	2	2	1	1
2	Робота на семінарських заняттях	10	2	20	3	30	3	30	2	20
3	Відвідування семінарських занять	1	2	2	3	3	3	3	2	2
4	Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10	2	10	2	10
5	Виконання МКР	25	1	25	1	25	1	25	1	25
	Макс. кількість балів за видами поточного контролю	-	-	58	-	69	-	70	-	58
	Разом							255		
	Розрахунок коефіцієнта (спільний залік)							100:510=0,19		

ІСТОРІОГРАФІЯ ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ

№ з/п	Вид діяльності аспіранта	Макс. кількість балів за одиницю	Модуль 9		Модуль 10		Модуль 11		Модуль 12	
			К-сть одиниць	Макс. кількість балів	К-сть одиниць	Макс. кількість балів	К-сть одиниць	Макс. кількість балів	К-сть одиниць	Макс. кількість балів
1	Відвідування лекцій	1	1	1	1	1	2	2	1	1
2	Робота на семінарських заняттях	10	3	30	3	30	3	30	3	30
3	Відвідування семінарських занять	1	3	3	3	3	3	3	3	3
4	Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10	2	10	2	10
5	Виконання МКР	25	1	25	1	25	1	25	1	25
	Макс. кількість балів за видами поточного контролю	-	-	69	-	69	-	70	-	69
	Разом		277							
	Розрахунок коефіцієнта		100:277=0,36							

НАУКОВО-ДОКУМЕНТАЦІЙНІ ЦЕНТРИ УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ В ЄВРОПІ ТА ПІВНІЧНІЙ АМЕРИЦІ

№ з/п	Вид діяльності аспіранта	Макс. кількість балів за одиницю	Модуль 13		Модуль 14		Модуль 15		Модуль 16	
			К-сть одиниць	Макс. кількість балів	К-сть одиниць	Макс. кількість балів	К-сть одиниць	Макс. кількість балів	К-сть одиниць	Макс. кількість балів
1	Відвідування лекцій	1	1	1	1	1	2	2	1	1
2	Робота на семінарських заняттях	10	3	30	3	30	3	30	3	30
3	Відвідування семінарських занять	1	3	3	3	3	3	3	3	3
4	Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10	2	10	2	10
5	Виконання МКР	25	1	25	1	25	1	25	1	25
	Макс. кількість балів за видами поточного контролю	-	-	69	-	69	-	70	-	69
	Разом		277							
	Розрахунок коефіцієнта		100:277=0,36							

Таблиця для заочної форми навчання

ПРАКТИКУМ З МЕТОДОЛОГІЇ ІСТОРИЧНИХ ДЖЕРЕЛ

№ з/п	Вид діяльності аспіранта	Макс. кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
			К-сть одиниць	Макс. кількість балів	К-сть одиниць	Макс. кількість балів	К-сть одиниць	Макс. кількість балів	К-сть одиниць	Макс. кількість балів
1	Відвідування лекцій	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	Робота на семінарських заняттях	10	1	10	1	10	1	10	1	10
3	Відвідування семінарських занять	1	1	1	1	1	1	1	1	1
4	Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	1	5	1	5
	Макс. кількість балів за видами поточного контролю	-	-	17	-	17	-	17	-	17
	Разом					68				

ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВО ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ НОВОГО І НОВІТНЬОГО ЧАСУ

№ з/п	Вид діяльності аспіранта	Макс. кількість балів за одиницю	Модуль 5		Модуль 6		Модуль 7		Модуль 8	
			К-сть одиниць	Макс. кількість балів	К-сть одиниць	Макс. кількість балів	К-сть одиниць	Макс. кількість балів	К-сть одиниць	Макс. кількість балів
1	Відвідування лекцій	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	Робота на семінарських заняттях	10	1	10	1	10	1	10	1	10
3	Відвідування семінарських занять	1	1	1	1	1	1	1	1	1
4	Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	1	5	1	5
	Макс. кількість балів за видами поточного контролю	-	-	17	-	17	-	17	-	17
	Разом					68				
	Розрахунок коефіцієнта (спільний залік)					100:136=0,73				

ІСТОРІОГРАФІЯ ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ

№ з/п	Вид діяльності аспіранта	Макс. кількість балів за одиницю	Модуль 9		Модуль 10		Модуль 11		Модуль 12	
			К-сть одиниць	Макс. кількість балів	К-сть одиниць	Макс. кількість балів	К-сть одиниць	Макс. кількість балів	К-сть одиниць	Макс. кількість балів
1	Відвідування лекцій	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	Робота на семінарських заняттях	10	1	10	1	10	1	10	1	10
3	Відвідування семінарських занять	1	1	1	1	1	1	1	1	1
4	Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	1	5	1	5
	Макс. кількість балів за видами поточного контролю	-	-	17	-	17	-	17	-	17
	Разом					68				
	Розрахунок коефіцієнта							100:68=1.47		

НАУКОВО-ДОКУМЕНТАЦІЙНІ ЦЕНТРИ УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ В ЄВРОПІ ТА ПІВНІЧНІЙ АМЕРИЦІ

№ з/п	Вид діяльності аспіранта	Макс. кількість балів за одиницю	Модуль 13		Модуль 14		Модуль 15		Модуль 16	
			К-сть одиниць	Макс. кількість балів	К-сть одиниць	Макс. кількість балів	К-сть одиниць	Макс. кількість балів	К-сть одиниць	Макс. кількість балів
1	Відвідування лекцій	1	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Робота на семінарських заняттях	10	2	20	2	20	2	20	2	20
3	Відвідування семінарських занять	1	2	2	2	2	2	2	2	2
4	Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	1	5	1	5
	Макс. кількість балів за видами поточного контролю	-	-	27	-	27	-	27	-	27
	Разом					108				
	Розрахунок коефіцієнта							100:108=0,92		

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота спрямована на набуття ними навичок опрацювання джерел і досліджень за запропонованими темами. Формами самостійної роботи є реферат, есе.

Розділи (обсяг в годинах)	Вид контролю	Бали
Змістовий модуль 1.		
Тема 1. Об'єкт, предмет, генеза методології історії як науки	Реферат, есе	5
Тема 2. Феномен історичної герменевтики	Реферат, есе	5
Разом		10
Змістовий модуль 2.		
Тема 3. Історичне пізнання методом творення гіпотез. Баденська школа методології історії (В. Вільденбанд, Г. Ріккерт)	Реферат, есе	5
Тема 4. Зародження школи соціальної історії. Макс Вебер.	Реферат, есе	5
Разом		10
Змістовий модуль 3.		
Тема 5. Французька школа Анналів і нова методологія. Історична наука в постмодерному вимірі	Реферат, есе	5
Тема 6. Методологія історії повсякдення	Реферат, есе	5
Разом		10
Змістовий модуль 4.		
Тема 7. Композиція та зміст написання вступної частини дисертації	Реферат, есе	5
Тема 8. Обґрунтування наукової новизни результатів дослідження	Реферат, есе	5
Разом		10
Змістовий модуль 5.		
Тема 9. Становлення основних напрямів гуманітарних наук ХІХ ст. і методів дослідження історичних джерел	Реферат, есе	5
Тема 10. Формування специфічних методів дослідження документальних джерел з історії Нового і Новітнього часу першої половини ХХ ст. Історична антропологія та методи роботи з історичним джерелом у 60 – 70-ті рр. ХХ ст.	Реферат, есе	5
Разом		10
Змістовий модуль 6.		
Тема 11. Психоаналітичний підхід і функціоналістський напрям в аналізі історичних джерел. Робота з історичними джерелами в цілісно-антропологічних концепціях. Праці М. Вебера, К. Ясперса, А. Тойнбі, О. Шпенглера, П. Сорокіна, С. Хантінгтона, Ф. Фукуями	Реферат, есе	5
Тема 12. Основні підходи до історичного джерела в працях засновників структуралізму	Реферат, есе	5

К. Леві-Строса. Постмодернізм: нові підходи до джерела		
Разом		10
Змістовий модуль 7.		
Тема 13. Еволюція методів роботи з джерелами та формування їх міждисциплінарного характеру	Реферат, есе	5
Тема 14. Сучасні комплексні методи системного аналізу та особливості роботи з джерелами в умовах міждисциплінарного підходу	Реферат, есе	5
Разом		10
Змістовий модуль 8.		
Тема 15. Новітні напрями історіописання: новації евристично-джерелознавчих студій. Лінгвістичні і герменевтичні методики роботи з джерелом	Реферат, есе	5
Тема 16. Особливості аналізу різних груп джерел. Електронні бази даних. Робота з документами в Інтернеті.	Реферат, есе	5
Разом		10
Змістовий модуль 9.		
Тема 17. Вступ. Тип історичного мислення XIX ст.	Реферат, есе	5
Тема 18. Класичний історизм і підходи до всесвітньої історії	Реферат, есе	5
Разом		10
Змістовий модуль 10.		
Тема 19. Криза історичної думки кінця XIX – початку XX ст.	Реферат, есе	5
Тема 20. Пошуки нової методології: «Нова історична наука» у Франції	Реферат, есе	5
Разом		10
Змістовий модуль 11.		
Тема 21. Англо-американська історіографія другої половини XX ст.	Реферат, есе	5
Тема 22. Історіографія всесвітньої історії: антропологічний поворот	Реферат, есе	5
Разом		10
Змістовий модуль 12.		
Тема 23. Історіографія кінця XX ст.: виклик постмодернізму	Реферат, есе	5
Тема 24. Історіографія всесвітньої історії початку XXI ст.: множинність історії. Персоналістика історіографії. Творчий спадок видатних істориків	Реферат, есе	5
Разом		10
Змістовий модуль 13.		
Тема 25. Українські науково-документаційні центри в Європі як джерельна база досліджень всесвітньої історії	Реферат, есе	5
Тема 26. Архіви української еміграції в Польщі: джерела до історії діяльності	Реферат, есе	5

інституцій Державного Центру УНР в екзилі Архіви української еміграції в Польщі: джерела до історії діяльності інституцій Державного Центру УНР в екзилі		
Разом		10
Змістовий модуль 14.		
Тема 27. Українські документальні колекції в Австрії та внесок ієрархів УГКЦ у їх збереження. Архіви української еміграції у Франції: проблеми збереження та наукового опрацювання	Реферат, есе	5
Тема 28. Архівна україніка у Німеччині та Великобританії: джерела до історії українських громадських організацій та ідеологічних рухів	Реферат, есе	5
Разом		10
Змістовий модуль 15.		
Тема 29. Архівна україніка в Італії та Ватикані	Реферат, есе	5
Тема 30. Празький український архів: історія формування, загальна характеристика архівних колекцій, сучасний стан зберігання.	Реферат, есе	5
Разом		10
Змістовий модуль 16.		
Тема 31. Документальні колекції українських громадських організацій та університетів США (джерела з історії розвитку емігрантів- українців та створених ними установ)	Реферат, есе	5
Тема 32. Джерельний потенціал українських документальних колекцій в Канаді та їх значіння для реконструкції історії країн Центрально-Східної Європи	Реферат, есе	5
Разом		10
Усього		160

Критерії оцінювання – кожна робота оцінюється у 5 балів.

№ з/п	Критерії оцінювання самостійної роботи	Максимальна кількість балів
1	Глибина і повнота розкриття завдань	2 бали
2	Повнота використання рекомендованої літератури	1 бали
3	Обґрунтування висновків	0,5 бали
4	Грамотність, стиль викладу, оформлення роботи	1 бал
5	Обсяг виконаної роботи	0,5 бал

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Форма проведення модульного контролю: Комплексна контрольна робота, що поєднує письмове тестування (теоретичний блок) та презентацію результатів індивідуального науково-дослідного завдання (практичний блок)

№	Опис критерію	Максимальна кількість балів
1	Робота виконана на рівні самостійного творчого мислення на основі ґрунтовного знання проблеми, що висвітлюється, основних понять та категорій, розуміння закономірностей історичного процесу, грамотне, логічно-послідовне викладення історичного матеріалу, вміння пов'язувати його з сучасністю, робити узагальнення та висновки.	20-25
2	Робота виконана на рівні самостійного мислення з елементами творчого пошуку, розуміння студентом основних закономірностей історичного процесу. Допускаються окремі незначні помилки та неточності у висвітленні неосновних аспектів проблеми.	15-19
3	Робота виконана на рівні репродуктивного мислення. Допускаються недостатньо вірні формулювання, окремі незначні помилки у висвітленні основних аспектів проблеми, незнання студентом другорядних понять і категорій.	10-14
4	Робота виконана зі значними помилками, що мають принципове значення в оцінці подій і фактів. Незнання історіографії. Неспроможність студента аналізувати історичний матеріал, робити узагальнення та висновки. пов'язувати історичні події з сучасністю, невірна відповідь на питання. Невиконання роботи.	0-9
Разом		25 балів

6.4. Форма проведення семестрового контролю

Формою семестрового контролю є залік, а тому підсумкова оцінка виставляється за результатами проміжного контролю. Результати складання семестрового заліку оцінюється за двобальною шкалою («зараховано», «не зараховано») в стобальній шкалі оцінювання, та за шкалою ECTS у відповідності з кількістю набраних балів.

Оцінка «зараховано» виставляється за умови, коли студент успішно виконав усі види робіт, передбачені робочою навчальною програмою дисципліни для поточного контролю і набрав при цьому не менше 60 балів. У разі невиконання певних обов'язкових видів робіт з об'єктивних причин, студенти мають право виконати їх і прозвітувати в термін до останнього семінарського заняття. Час та порядок виконання і звітування визначає викладач.

Якщо за результатами проміжного контролю під час вивчення навчальної дисципліни студент набрав менше 35 балів, то для одержання заліку він має пройти повторний курс вивчення даної навчальної дисципліни.

6.5. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання - незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична картка дисципліни

Для денної (очної) форми навчання

ПРАКТИКУМ З МЕТОДОЛОГІЇ ІСТОРИЧНИХ ДЖЕРЕЛ

Модулі	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3		Змістовий модуль 4	
	Т.1	Т.2	Т.3	Т.4	Т.5	Т.6	Т.7	Т.8
Лекції (бали)	Л.1 (1 б.)	-	Л.2 (1 б.)	-	Л.3 (1 б.)	Л.4 (1 б.)	Л.5 (1 б.)	-
Семінарські заняття (бали)	С.1 (11 б)	С.2 (11 б)	С.3 (11 б)	С.4 (11 б)	С.5 (11 б)	С.6-7 (22 б)	С.8 (11 б)	С.9-10 (22 б)
СР (бали)	СР до т.1 (5 б)	СР до т.2 (5 б)	СР до т.3 (5 б)	СР до т.4 (5 б)	СР до т.5 (5 б)	СР до т.6 (5 б)	СР до т.7 (5 б)	СР до т.8 (5 б)
МК (бали)	Модульний контроль – 25 б.		Модульний контроль – 25 б.		Модульний контроль – 25 б.		Модульний контроль – 25 б.	

ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВО ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ НОВОГО І НОВІТНЬОГО ЧАСУ

Модулі	Змістовий модуль 5		Змістовий модуль 6		Змістовий модуль 7		Змістовий модуль 8	
	Т.9	Т.10	Т.11	Т.12	Т.13	Т.14	Т.15	Т.16
Лекції (бали)	Л.6 (1 б.)	-	Л.7 (1 б.)	-	Л.8 (1 б.)	Л.9 (1 б.)	Л.10 (1 б.)	-
Семінарські заняття (бали)	С.11 (11 б)	С.12 (11 б)	С.13 (11 б)	С.14-15 (22 б)	С.16 (11 б)	С.17-18 (22 б)	С.19 (11 б)	С.20 (11 б)
СР (бали)	СР до т.9 (5 б)	СР до т.10 (5 б)	СР до т.11 (5 б)	СР до т.12 (5 б)	СР до т.13 (5 б)	СР до т.14 (5 б)	СР до т.15 (5 б)	СР до т.16 (5 б)
МК (бали)	Модульний контроль – 25 б.		Модульний контроль – 25 б.		Модульний контроль – 25 б.		Модульний контроль – 25 б.	
Підсумковий контроль (бали)	Залік							

ІСТОРИОГРАФІЯ ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ

Модулі	Змістовий модуль 9		Змістовий модуль 10		Змістовий модуль 11		Змістовий модуль 12		
	Теми	Т.17	Т.18	Т.19	Т.20	Т.21	Т.22	Т.23	Т.24
Лекції (бали)	Л.11 (1 б.)	-	Л.12 (1 б.)	-	Л.13 (1 б.)	Л.14 (1 б.)	Л.15 (1 б.)	-	
Семинарські заняття (бали)	С.21 (11 б.)	С.22-23 (22 б.)	С.24 (11 б.)	С.25-26 (22 б.)	С.27 (11 б.)	С.28-29 (22 б.)	С.30 (11 б.)	С.31-32 (22 б.)	
СР (бали)	СР до т.17 (5 б.)	СР до т.18 (5 б.)	СР до т.19 (5 б.)	СР до т.20 (5 б.)	СР до т.21 (5 б.)	СР до т.22 (5 б.)	СР до т.23 (5 б.)	СР до т.24 (5 б.)	
МК (бали)	Модульний контроль – 25 б.		Модульний контроль – 25 б.		Модульний контроль – 25 б.		Модульний контроль – 25 б.		
Підсумковий контроль (бали)	Залік								

НАУКОВО-ДОКУМЕНТАЦІЙНІ ЦЕНТРИ УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ В ЄВРОПІ ТА ПІВНІЧНІЙ АМЕРИЦІ

Модулі	Змістовий модуль 13		Змістовий модуль 14		Змістовий модуль 15		Змістовий модуль 16		
	Теми	Т.25	Т.26	Т.27	Т.28	Т.29	Т.30	Т.31	Т.32
Лекції (бали)	Л.16 (1 б.)	-	Л.17 (1 б.)	-	Л.18 (1 б.)	Л.19 (1 б.)	Л.20 (1 б.)	-	
Семинарські заняття (бали)	С.33 (11 б.)	С.34-35 (22 б.)	С.36 (11 б.)	С.37-38 (22 б.)	С.39 (11 б.)	С.40-41 (22 б.)	С.42 (11 б.)	С.43-44 (22 б.)	
СР (бали)	СР до т.25 (5 б.)	СР до т.26 (5 б.)	СР до т.27 (5 б.)	СР до т.28 (5 б.)	СР до т.29 (5 б.)	СР до т.30 (5 б.)	СР до т.31 (5 б.)	СР до т.32 (5 б.)	
МК (бали)	Модульний контроль – 25 б.		Модульний контроль – 25 б.		Модульний контроль – 25 б.		Модульний контроль – 25 б.		
Підсумковий контроль (бали)	Залік								

Для заочної форми навчання
ПРАКТИКУМ З МЕТОДОЛОГІЇ ІСТОРИЧНИХ ДЖЕРЕЛ

Модулі	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3	Змістовий модуль 4
Теми	Т.1-2	Т.3-4	Т.5-6	Т.7-8
Лекції (бали)	Л.1 (1 б.)	Л.2 (1 б.)	Л.3 (1 б.)	Л.4 (1 б.)
Семінарські заняття (бали)	С.1 (11 б)	С.2 (11 б)	С.3 (11 б)	С.4 (11 б)
СР (бали)	СР до т.1-2 (5 б)	СР до т.3-4 (5 б)	СР до т.5-6 (5 б)	СР до т.7-8 (5 б)

ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВО ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ НОВОГО І НОВІТНЬОГО ЧАСУ

Модулі	Змістовий модуль 5	Змістовий модуль 6	Змістовий модуль 7	Змістовий модуль 8
Теми	Т.9-10	Т.11-12	Т.13-14	Т.15-16
Лекції (бали)	Л.5 (1 б.)	Л.6 (1 б.)	Л.7 (1 б.)	Л.8 (1 б.)
Семінарські заняття (бали)	С.5 (11 б)	С.6 (11 б)	С.7 (11 б)	С.8 (11 б)
СР (бали)	СР до т.9-10 (5 б)	СР до т.11-12 (5 б)	СР до т.13-14 (5 б)	СР до т.15-16 (5 б)
Підсумковий контроль (бали)	Залік			

ІСТОРИОГРАФІЯ ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ

Модулі	Змістовий модуль 9	Змістовий модуль 10	Змістовий модуль 11	Змістовий модуль 12
Теми	Т.17-18	Т.19-20	Т.21-22	Т.23-24
Лекції (бали)	Л.9 (1 б.)	Л.10 (1 б.)	Л.11 (1 б.)	Л.12 (1 б.)
Семінарські заняття (бали)	С.9 (11 б)	С.10 (11 б)	С.11 (11 б)	С.12 (11 б)
СР (бали)	СР до т.17-18 (5 б)	СР до т.19-20 (5 б)	СР до т.21-22 (5 б)	СР до т.23-24 (5 б)
Підсумковий контроль (бали)	Залік			

НАУКОВО-ДОКУМЕНТАЦІЙНІ ЦЕНТРИ УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ В ЄВРОПІ ТА ПІВНІЧНІЙ АМЕРИЦІ

Модулі	Змістовий модуль 13	Змістовий модуль 14	Змістовий модуль 15	Змістовий модуль 16
Теми	Т.25-26	Т.27-28	Т.29-30	Т.31-32
Лекції (бали)	-	-	-	-
Семінарські заняття (бали)	С.13-14 (22 б)	С.15-16 (22 б)	С.17-18 (22 б)	С.19-20 (22 б)
СР (бали)	СР до т.25-26 (5 б)	СР до т.27-28 (5 б)	СР до т.29-30 (5 б)	СР до т.31-32 (5 б)
Підсумковий контроль (бали)	Залік			

8. Рекомендовані джерела та література:

Основна література:

1. Блок Марк. Апологія історії або ремесло історика. Переклад з фран. Київ: Лаурис, 2018. 144 с.
2. Блок М. Феодальне суспільство / пер. з франц. В. Шовкуна. К.: Вид. дім «Всесвіт», 2001. 528 с.
3. Богачов Андрій. Філософська герменевтика. Навчальний посібник. К.: «Курс», 2006.
4. Бойченко І.В. Філософія історії // Соціальна філософія: Короткий енциклопедичний словник. Харків, 1997.
5. Боряк Г.В. Зарубіжні архіви та зарубіжна архівна україніка // Архівознавство: Підручник для студентів вищих навчальних закладів України / Редкол.: Я.С.Калакура (гол. ред.) та ін. – К., 1998. – С.105-130.
6. Бродель Ф. Матеріальна цивілізація, економіка і капіталізм, XV—XVIII ст. / К.: Основи, 1997.
7. Вебер, Макс Протестантська етика і дух капіталізму. К.: Наш Формат, 2018.
8. Гадамер Г.-Г. Істина і метод. Т.1-2. К., 2000.
9. Гончаревський В. Цивілізаційний підхід до історії: сучасний український досвід (1991 – 2009). К.: Логос, 2011.
10. Горський В. С. Історія української філософії. Курс лекцій. К., 1996.
11. Гусерль Е. Ідеї чистої феноменології і феноменологічної філософії: Книга перша. Загальний вступ до чистої феноменології / Гусерль Е.; пер. з нім. і коментарі В.Кебуладзе. Харків: Фоліо, 2020.
12. Гусерль Е. Картезіанські медитації. Вступ до феноменології / пер. з нім. Андрій Вахтель. К.: Темпора, 2021.
13. Гуссерль Е. Досвід і судження. Дослідження генеалогії логіки. К.: ППС-2002, 2009.
14. Гадамер Г.-Г. Істина і метод. Том 1: Герменевтика I: Основи філософської герменевтики. К.: Юніверс, 2000.
15. Горюнов М. Російська філософія, Її Імперська Величність і ліки від душевних ран: ким є російські філософи й чого вони хочуть? Режим доступ: https://uamoderna.com/images/archiv/26-2019/UM-26-druk_Goriunov50-59_compressed.pdf
16. Дильтей, Вільгельм // [Філософський енциклопедичний словник](#) / Київ : [Інститут філософії імені Григорія Сковороди НАН України](#) : Абрис, 2002.
17. Дельєж Р. Нариси з історії антропології. Школи. Автори. Теорії /пер. з франц. Є. Марічев. К. : Києво-Могилянська академія, 2008. 287 с.
18. Доманська Е. Історія та сучасна гуманітаристика: дослідження з теорії знання про минуле /пер. з польськ. та англ. В. Склокіна. К. : Ніка-Центр, 2012. 264 с.
19. Дюпон-Мельниченко Ж.-Б., Ададуров В. Французька історіографія ХХ століття. Львів, 2001.
20. Зашкільняк Л. Методологія історії від давнини до сучасності / Л. Зашкільняк. Л., 1999.
21. Зашкільняк Л.О. Вступ до методології історії. Львів, 1996.
22. Зашкільняк Л. Сучасна світова історіографія: посібник. Л.:ПАЮ, 2007. 312 с.

23. Зашкільняк Л. Виклики сучасної історіографії: світовий та український контексти. – Режим доступу: https://shron1.chtyvo.org.ua/Zashkilniak_Leonid/Vyklyky_suchasnoi_istoriohrafii_svi_tovyi_ta_ukrainskyi_kontekst.pdf
24. Історія, історіософія, джерелознавство: статті, розвідки, замітки, есе: іст. зб. / В. Ульяновський (наук. ред.), Л. Довга (наук. ред.) К., 1996.
25. Історіографічний словник : навч. посіб. для студентів історичних факультетів університетів / за ред. С. І. Посохова. Х. : Східно-регіональний центр гуманітарно-освітніх ініціатив, 2004. 320 с.
26. Кант Іммануїл. Критика чистого розуму. Київ: Юніверс, 2000.
27. Квіт С. М. Герменевтика: [Навч. посіб.]. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2005.
28. Ковальова А. Проблеми академічного плагіату та авторського права у цифровому просторі України. Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики: зб. наук. пр. Ч. 21: Електронні інформаційні ресурси. К., 2013. С. 61–71.
29. Колінгвуд Р.Д. Ідея історії. Київ, 1996
30. Конт, Огюст// Філософський енциклопедичний словник / Київ : Інститут філософії імені Григорія Сковороди НАН України: Абрис, 2002.
31. Кочеткова А. В. Цифрові бібліотеки як ознака ХХІ ст. URL:www.uipv.org/atachs/statti2009/2009/53.doc
32. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. для вузів. К.: Кондор, 2006.
33. Кузьмін О. С. Історичний процес: теорія та методологія дослідження / О. С. Кузьмін. Житомир, 2003.
34. Кульчицький С. В. Методологія і методика наукового дослідження: Матеріали до нормативного курсу / С. В. Кульчицький. К., 2003.
35. Ларіонова В. К. «Історія російської філософії» Івано-Франківськ, 2014.
36. Мельник Л.Г. Розвиток наукового пізнання історії. Київ, 1983
37. Нові підходи до історіописання / за ред. П. Берка ; пер. з англ.; [наук. ред. Т. Цимбал]. К. : Ніка-Центр, 2010. 367 с.
38. Павленко Ю. Історія світової цивілізації. Соціокультурний розвиток людства. Київ, 1996
39. Палієнко М.Г. Архівні центри української еміграції (створення, функціонування, доля документальних колекцій). – К., 2008. – 688 с.
40. Палієнко М.Г. Архівна спадщина української еміграції як складова зарубіжної україніки: основні етапи формування // Архіви України. – 2011. – Вип. 6. – С. 10–20.
41. Потульницький В. А. Україна і всесвітня історія: історіософія світової та української історії ХVІІ – ХХ століть / В. А. Потульницький. К., 2002.
42. Починок Б. Генезис феноменологічного вчення Гуссерля // Наук. вісник ЧНУ. Вип.35. Філософія, 1998, с.36-42.
43. ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ПРИ НАПИСАННІ НАУКОВИХ РОБ https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/4518/pravylaoformlennyaspysku_vykorystanyhdzherel.pdf

44. Предборська І. М. Філософія історії: навчальний посібник / І. Предборська, С. Ганаба. Суми, 2012.
45. П'ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі: навч. посіб. / І. С. П'ятницька-Позднякова. Київ: Центр навч. літ-ри, 2003.
46. Реймон Арон. Вступ до філософії історії: Есе про межі історичної об'єктивності. Київ: Український центр духовної культури, 2005.
47. Рікер П. Історія та істина : монографія / Поль Рікер. К. : Вид. дім "KM Academia" : Унів. вид-во "Пульсари", 2001.
48. Ріккерт Г. Філософія історії // Філософія життя. Київ, 1998.
49. Тельвак В. Історіософія та методологія історії: Конспект лекцій / В. Тельвак. Дрогобич, 1999.
50. Тойнбі, Арнольд. Дослідження історії. Том 1, 2. К.: Основи, 1995.
51. Феноменологія // Філософія / Причепій Е.М. та ін. К., 2001, с.187-194.
52. Яковенко Н. Вступ до історії / Н. Яковенко. К., 2007.
53. Ясперс К. Сенс і призначення історії. К., 1992.
54. Ящук Т. І. Філософія історії: курс лекцій / Т. Ящук. К., 2004. Іноземна література:
55. A New Philosophy of History. Edited by F. Ankersmit and H. Kellner. London, 1995.
56. Barraclough G. Main Trends in History. New York, 1979.
57. Bilovus L., Homotiyk O. Activities of the Harvard Institute of Ukrainian studies after 1991 aimed at national identity preservation (based on the Ukrainian language periodics assessment). Humanities: history and pedagogy. 2021. No 1. Pp. 8–25.
58. Braw J. D. Vision as revision: Ranke and the beginning of modern history. History and Theory: Studies in the Philosophy of History. 2007. Volume 46, issue 4. Pp. 45–60.
59. Breisach E. Historiography: Ancient, Medieval and Modern. Chicago and London, 1983.
60. Danto A.C. Analytical Philosophy of History. London, 1965.
61. Isajiw W. W. The Ukrainian Diaspora. The Call of the Homeland. Pp. 289–319.
URL: https://brill.com/view/book/edcoll/9789004183735/Bej.9789004182103.i-402_012.xml
62. Elton G. R. Return to Essentials: Some Reflections on the Present State of Historical Study. Cambridge, 2002. 140 pp.
63. Kharitonova-Gomez A. The Elephant, the Donkey, and Ukraine: The Partisanship of the Ukrainian Diaspora in America. University of Washington, ProQuest Dissertations Publishing, 2021.
URL: <https://www.proquest.com/openview/4d18c3dd93072a2b34c8d6f41b419ac8/1?pq-origsite=gscholar&cbl=18750&diss=y>
64. Sangha L., Willis J.P. Understanding Early Modern Primary Sources. Abington, 2016.
65. Thies C. G. A Pragmatic Guide to Qualitative Historical Analysis in the Study of International Relations. International Studies Perspective. 2002. Volume 3, issue 4. Pp. 351–372.
66. Wiener M. J. Treating “Historical” Sources as Literary Texts: Literary Historicism and Modern British
67. Sorochuk L. Social and cultural life in Ukrainian diaspora as a factor of the preservation of national culture in the Western world. Bulletin Taras Shevchenko National University of Kyiv. 2014. No 17. Pp. 32 – 33.

Додаткова література:

1. Гобсбаум Е. Вік екстремізму : коротка історія ХХ віку, 1914–1991 / пер. з англ. О. Мокровольский. К. : Вид. дім «Альтернативи», 2001. 543 с.
2. Еліас Н. Процес цивілізації. Соціогенетичні і психогенетичні дослідження / пер. з нім. О. Логвиненко. К. : Вид. дім «Альтернативи», 2003. 672 с.
3. Топольський Є. Як ми пишемо і розуміємо історію. Таємниці історичної нарації. К., 2012.
4. Животко А. Десять років Українського історичного кабінету (1930-1940). – Прага, 1940. – 70 с.
5. Український музей у Празі (1925-1948): Опис фонду / Упор. Раїса Махаткова. – К.; Прага, 1996. – 296 с.
6. Боряк Т. Документальна спадщина української еміграції в Європі: Празький архів (1945 – 2010). – Ніжин, 2011. – 544 с.
7. Грімстед Патриція Кеннеді. „Празькі архіви” у Києві та Москві: Повоєнні розшуки і вивезення еміграційної архівної україніки. – К., 2005. – 252 с.
8. Кентій А.В. Фонд «Український музей у Празі» ЦДАГО України як складова «Празького Архіву» // Архіви України. – 2000. – № 1-3. – С.43-49.
9. Мушинка М. Музей визвольної боротьби України в Празі та доля його фондів: Історико- архівні нариси. – К., 2005. – 158 с.
10. Палієнко М.Г. Архіви української еміграції у радянських спецховищах (переміщення, опрацювання, використання) // Український історичний журнал. – 2006. – № 1. – С.196–213
11. Палієнко М.Г. Пам'яткоохоронна діяльність Михайла Обідного в Україні, Польщі та Чехословаччині // Пам'ятки України: Історія та культура. – 2005. – № 2. – С.92-127.
12. Палієнко М.Г. Створення та діяльність Українського історичного кабінету в Празі (1930- 1945 рр.) // Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія «Історія. Економіка. Філософія». – 2001. – Вип.5. – С.349-356.
13. Палієнко М.Г. Український національний музей-архів у Празі (1923-1930 рр.): історія створення та основні напрямки діяльності // Студії з історії архівної справи та документознавства. – 2004. – Т.11. – С.13-24.
14. Йосипишин Я., Палієнко М. Українська бібліотека імені Симона Петлюри в Парижі в світлі джерел та спогадів. – К.; Париж, 2006. – 123 с., VII с.
15. Палієнко М., Срібняк І. Музей визвольної боротьби України у Празі (1925-1948): створення, діяльність, доля архівної колекції // Архівознавство. Археографія. Джерелознавство: Міжвід. наук. зб. – Вип. II: Архівознавчі читання. – К., 2000. – С.35-47.
16. Ashu J. Nair. History and Historiography: From Ancient to Modern World. VII Books. 2019.
17. Georg G. Iggers, Edward Wang, Supriya Mukherjee. A Global History of Modern Historiography. Taylor & Francis. 2016.
18. History and Theory, in: The Oxford History of Historical Writing, vol. 5: Historical Writing Since 1945, Oxford University Press 2011, 13-36.